

De ordine servando in causis super nullitate professionis regularis.

« **BENEDICTUS** episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

« Si datam hominibus fidem frangere, conventionesque eas, quæ ab humanis legibus robor accipiunt, abrumpere ac violare non licet; multo magis necesse est obligatum Deo mentis propositum immutabiliter servari. Nosque præsertim, utpote sacrarum legum custodes a Deo constitutos, oportet earum pactionum, quæ divino et ecclesiastico jure indissolubiles sunt, perpetuam firmitatem et observantiam asserere. Eam ob rem jam usque ab anno Incarnationis Dominicæ 1741, Pontificatus nostri II, Apostolicas litteras dedimus, incipientes, *Dei miseratione*, in Bullario nostro deinde editas tom. I, n. 33, quibus certum præscripsimus ordinem in tribunalibus ecclesiasticis servandum, cum in ipsis discuti et defini debent causæ, in quibus de nullitate alicujus matrimonii contracti ageretur; non eo quidem consilio, ut si quod forte matrimonium cum impedimento aliquo dirimente initum fuisset, de illius nullitate iudicium postulari aut fieri prohiberemus; sed ut in hoc gravissimo iudicii genere, in quo de sacro connubiorum fœdere agitur, pleniori veritatis elucidationi consuleremus; utque iudices, non sine certissima cognitione omnium, quæ ad rem maxime conducunt, hujusmodi vinculum ex tot rationibus insolubile, sententiis suis, tanquam irritum ab initio, dissolverent. Cujus quidem constitutionis utilitas, Deo favente, ad hunc diem aperte comprobatur; cum ex eo tempore neque tot causæ super prætensa matrimoniorum nullitate in tribunalibus pendeant; nec tam frequenter, ut antea, Nobis exhibeantur preces pro obtinendis dispensationibus super matrimonio rato, et nondum consummato; dum scilicet ante omnium oculos propositæ sunt difficultates paulo quidem majores, sed omnino justæ, quæ et novo ordine a Nobis statuto, cuilibet superandæ se offerent, antequam optatum finem assequatur.

« Quemadmodum itaque pro matrimoniis carnalibus a Nobis provisum fuit, ita nunc de spiritualibus animarum nexibus, de religiosis videlicet utriusque sexus regularium professionibus, pari ratione statuere decrevimus: nimirum certam normam, ac methodum tradere, quam observare debeant iudices ecclesiastici, quoties iudicia super nullitate professionum in aliquo ordine regulari a Sede Apostolica approbato factarum, coram ipsis agitari contingat; neque id quidem ad hunc finem, ut aditus intercludatur iis qui iustis de causis hujusmodi actiones intentare velint, ac postulent, professionem a se factam ex capite nullitatis, irritam declarari; sed ut ipsi iudices rerum veritatem in specie dignoscere, suasque sententias indubiis fundamentis innixas proferre valeant; ac ne unquam ex igno-

rantia factorum, aliquem decernant solum vinculo, dum is forte, valida solemnium votorum professione emissa, religioso ordini, cui nomen dedit, reipsa maneat astrictus. Qua ex methodo a Nobis tradenda hunc fructum similiter obventurum speramus, ut et rariores in posterum in tribunalibus futuræ sint causæ super prætensa professionum nullitate; et qui deinceps hujusmodi nullitatis declarationem in foro externo obtinuerint, et consequenter a religione discesserint, non amplius anxia, aut male tuta conscientia vivant, ac propterea ad Nos, aut ad officium penitentiariæ Nostræ Apostolicæ, ut non semel evenisse novimus, confugere cogantur, occultato (ut moris est) in precibus nomine, fatentes sententiam super professionis nullitate pravis artibus extortam a se fuisse, decepto iudice, vel per mendacia in facti expositione adhibita, vel per corruptos testes; ideoque efflagitantes, ut ex gratia et dispensatione Apostolica, facultas manendi in sæculo ipsis indulgeatur.

« Ut autem ordinate procedamus, distinguendum initio est inter regulares illos, qui intra quinquennium a die factæ professionis, de illius nullitate actionem promovent: et eos qui post elapsum quinquennium reclamant. Quod ad priores attinet, celebre est de illis decretum sacræ Tridentinæ synodi, sess. xxv *De regular.*, cap. 19, in hæc verba: « Quicumque regularis prætendat, se per vim et metum ingressum esse religionem, aut etiam dicat, ante ætatem debitam professum fuisse, vel quid simile, velitque habitum dimittere quacunque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia superiorum, non audiat, nisi intra quinquennium tantum a die professionis, et tunc non aliter nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram superiore suo et ordinario. » In quo sane decreto, licet in littera, virorum regularium duntaxat mentio fiat, nihilominus etiam feminæ religionem professæ comprehenduntur; cum ex regulis juris, masculinum genus etiam femininum includat, ubi una eademque causa pro feminis æque ac pro masculis militat. Quamvis autem decreti verba satis clara sint, variæ tamen quæstiones circa eorum sensum ac vim excitate fuerunt.

« Cum etenim ibi sermo duntaxat sit de regulari professo, qui suam professionem nullam fuisse contendat: « Quicumque regularis prætendat, se per vim et metum ingressum fuisse religionem, » etc., nihil vero expresse statuatur de ipsa religione, cujus aliquando interest alicujus alumni sui professionem irritam declarari; ut si quis exempli causa, comperiat occultum aliquod impedimentum non revelasse, de quo interrogatus fuerat, adjecta declaratione, quod, eo forsitan existente et non patefacto, ipsius admissio a religione minime rata habenda foret; hinc dubitatum fuit, an in hujusmodi casu solus superior regularis sine ordinario procedere posset, an vero

etiam in hac facti specie discutienda esset causa coram regulari superiore simul et ordinario loci. Super quo congregatio sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium ad ipsius concilii Tridentini interpretationem ab Apostolica Sede deputatorum constanter decrevit causas hujusmodi super nullitate professionis, tam a regulari professo quam a religione intra quinquennium in iudicium deductas, et a superiore regulari, et ab ordinario loci simul cognoscendas esse.

« Cum item quinquennium, intra quod admittitur reclamatio adversus professionem, sancta synodus computandum voluerit a die professionis; cumque potior atque communior causa, quæ pro nullitate professionis adduci solet, in metu consistat; metus autem per totum quinquennium, atque etiam ulterius, aliquando perseveret quæsitum fuit, an, ubi de metu agitur, initium quinquennii desumendum sit ab ipso die professionis emissæ, an vero a die, quo professus liberam reclamandi facultatem habere cœpit. Eadem vero congregatio declaravit, in utroque pariter casu, concessum quinquennii tempus a die emissæ professionis esse computandum.

« Ad idem pariter quinquennium pertinet alia agitata quæstio, an scilicet prædicti ordinarius et superior regularis cognoscere possint causas nullitatis professionis etiam post ipsum quinquennium, ubi nempe professus intra illius decursum reclamavit, sed iudicium prosequi deinde neglexerit, aut nequiverit. Decretum est autem ab eadem congregatione, coram præfatis iudicibus a concilio memoratis agendam esse causam, etiam post elapsam quinquennium, dummodo satis constet eam intra præscriptum tempus a reclamante serio intentatam fuisse.

« De ipsis autem iudicibus pro hujusmodi causarum cognitione a sancta synodo designatis, per ea verba, *coram superiore suo et ordinario*, complures similiter motæ sunt quæstiones, quæ majori eorumdem verborum elucidationi causam dederunt. Et primo quæsitum fuit, quisnam censendus esset superior regularis in casu, et ad affectum, de quo agitur; utrum scilicet provinciæ rector, an generalis ordinis moderator; congregatio autem ejusdem concilii interpretes definivit, esse superiorem localem, nimirum abbatem vel guardianum, sive priorem, aut alio quocunque nomine nuncupatum præpositum seu rectorem illius monasterii aut cœnobii, in quo reclamans professionem emisit; eum nempe, qui hujusmodi monasterii aut cœnobii regimen exercet, quo tempore causa super nullitate professionis in iudicium deducitur. Quæsitum item fuit quisnam monialium proprius superior dicendus sit ad affectum iudicandi una cum ordinario de earum professionis nullitate. Responsum fuit quod, si agatur de monialibus ordinario loci immediate subjectis, tunc, cum nullus sit earum superior regularis, solus ordinarius iudicat de professione reclamantium intra quinquen-

nium: si vero moniales regularium regimini subsint, tunc hujusmodi causæ iudicandæ sunt ab ordinario loci simul, et a superiore regulari; ab eo nimirum, cui concreditum est universum monasterii regimen, non autem a confessario regulari monialium. Dubitatum est etiam, utrum superior regularis jus suum cedere possit ordinario loci, eique permittere, ut in hujusmodi causis solus procedat et iudicet; id autem prædicta congregatio fieri posse negavit; permisit tamen superiori regulari, ut si iudicium assumere nolit, aut non possit, alium subrogare valeat vel regularem, vel etiam ecclesiasticum sæcularem juris canonici peritum, qui una cum ordinario iudicis partes exerceat. Denique quæsitum fuit, si forte ordinarii et superioris regularis iudicia inter se discrepantia extiterint, quodnam ex ipsis prævalere debeat: at in hoc casu responsum fuit causam ipsam ad Apostolicæ Sedis iudicium devolutam censi.

« Cum vero inter capita nullitatis professionem regularem irritantia, unum etiam numeretur, si nempe aliquis professionem emisit in cœnobio ad novitiorum institutionem minime destinato, in iis tamen locis, in quibus rec. mem. prædecessor noster Clemens Papa VIII, decreta de regularibus a se edita vim habere mandavit; si quis ex hoc capite professionem a se factam intra quinquennium impugnare voluerit, aut etiam, si religio intra idem quinquennium postulaverit alicujus professionem ex hujusmodi capite irritam declarari; decretum exstat a fel. record. Urbano Papa VIII, altero prædecessore Nostro, justis gravibusque de causis, ac de consilio præfatæ congregationis concilii Tridentini interpretis editum die 5 Januarii anni 1636 incipien. *Ad occurrendum*, quo statutum fuit, hujusmodi causas ad eandem congregationem privative pertinere. Hæc sunt potiora in hoc genere decreta ex regestis prælaudatæ congregationis excerpta, quæ licet alias a prædecessoribus Nostris Romanis Pontificibus Apostolica auctoritate non semel approbata fuerint et confirmata; Nos tamen eadem, præsentium litterarum tenore atque auctoritate simili, novo approbationis et confirmationis Nostræ robore communimus, atque ab omnibus, ad quos spectat, seu respective spectabit, in posterum pro regula haberi, ac plenariæ executioni demandari præcipimus.

« Quibus ita constitutis, firmataque pertinentia causarum, quæ intra quinquennium a die professionis emissæ adversus illius validitatem introducuntur; consequens est, ut et ea indicemus; quæ de ordine ac methodo in hujusmodi iudiciis servanda, a majoribus sapienter constituta sunt; tum ea proferamus, quæ Nos ipsi opportune addenda censuimus, quæque pari auctoritate ac præsentium litterarum vigore, perpetuis futuris temporibus servari volumus et mandamus. Jam de ipsa hujusmodi causarum introductione notum est decretum ejusdem

concilii Tridentini *cit.*, sess. xxv, cap. 19 *De regular.*, « ut si quis antea habitum a sponte dimiserit, nullatenus ad allegandam a quacunque causam admittatur, sed ad a monasterium redire cogatur, et tanquam a apostata puniatur; interim vero nullo privilegio suae religionis juvetur. » Ex quo sequitur, regularem postulantem iudicium fieri de suae professionis nullitate, ab ipso iudicii limine repelli, nisi constet eum in religionis suae claustris morari, et habitum regularem resumpsisse, si ipsum antea deposuerit.

« De probationibus vero, licet non ignoremus, apud superiores regulares, ordinariosque locorum usu receptum fuisse, in tanti momenti iudicia sua fundare extrajudicialibus attestacionibus, quantumvis juramento firmatis, quae ad perpetuam dicuntur, hoc tamen de caetero usurpari prohibemus; volentes atque districtè mandantes, ut ad astruendas probationes in huiusmodi causis necessarias verus et iudicialis processus omnino conficiatur; in quo et articuli exhibeantur ex parte illius, qui adversus professionem agit; et interrogatoria dentur ab ea parte, quae stat pro ipsius professionis validitate; et testes tam super et articulis quam juxta huiusmodi interrogatoria examinentur; utque, hac forma non servata, processus ipse, et sententia dependenter ab eo prolata insanabili nullitatis vitio corrumpi censeatur; salva etiam dispositione juris communis, quoad alia nullitatis capita, si quae forte in ipsa processus compilatione intervenerint.

« Sub eadem poena nullitatis decernimus atque statuimus, ut in hoc iudicio citari et audiri debeant tum defensores monasterii seu cenobii, in quo professus vota religiosa suscepit, tum ipsius professi consanguinei, sive propinqui, sive alii, quibus bona sua donavit aut cessit; uno verbo omnes, quorum interest illius professionem sustineri; in primis autem ii citentur (si superstites fuerint), qui indicati erunt tanquam auctores, aut complices metus eidem incussi, ut votis invitum se obstringeret. Quemadmodum vero in citata constitutione Nostra, quae incipit *Dei miseratione*, decrevimus, ut in singulis diocesisibus ab ordinario deputari deberet aliquis probitate ac doctrina commendatus, cujus officium esset in causis matrimonialibus in iudicio stare pro validitate matrimonii, ita nunc omnibus et singulis locorum ordinariis committimus et mandamus, ut personam aliquam similibus qualitatibus praeditam in suis respective diocesisibus eligant, cui *Defensori professionum* munus imponant; utque huic omnia demandata, injuncta et respective applicata esse censeantur, quaecunque Nos in praecitatis litteris de matrimonii defensore statuimus; Nos enim eadem omnia, praesentium tenore, ad huiusmodi professionum defensores expresse extendimus, et respective applicamus, et quoad istos pari modo locum habere decernimus. Id solum peculiariter modo pro defensore professionis

in praesentibus statutentes, ut scilicet quidquid pro ipsius honorario aut mercede, sive pro expensis in defensione causae occurrentibus eidem praestandum esse iudex prudenter arbitratus fuerit, id omne ab illis exsolvi debeat, quibus a professore renuntiata fuerunt bona in religionis ingressu dimissa; si vero hi non existant, aut si professus nihil renuntiandum habuerit, ipsa religio, quatenus ex illis sit, quae temporalia bona possident, ad huiusmodi solutiones teneatur: si autem nec adsint bona renuntiata, nec ordo regularis, de quo agitur, quidquam possideat tunc defensori professionis satisfiat ex pecuniis mulctarum illius tribunalis, in quo causa agitata fuerit, sive alterius, prout in aliis praedictis litteris Nostris de matrimonii defensore statuimus.

« Lata demum sententia a superiore regulari et ab ordinario loci, si ea pro validitate professionis pronuntiata fuerit, neque professus appellationem interponat, causam finitam esse non dubitatur. Si vero professus ad iudicem secundae instantiae appellaverit, vel etiam ulterius eadem causa retractanda fuerit, in omnibus hisce iudiciis volumus similiter defensorem professionis ex officio deputatum intervenire, eodem prorsus modo, quo in citata constitutione decrevimus, defensorem matrimonii, in secunda et ulteriori instantia, iudicio semper adesse. Ac sicuti praeterea statuimus, huiusmodi defensoris partes esse, a sententia iudicis primae instantiae pro matrimonii nullitate lata ad ulterioris instantiae iudicem provocare, et formam prosequendi iudicium in ulterioribus huiusmodi instantiis praescripsimus; ita porro volumus, ut defensor professionis a sententia in prima instantia pro nullitate professionis edita, appellare omnino debeat, atque in secunda seu ulteriori huiusmodi causarum revisione, eadem omnia volumus observari, quae pro causis matrimonialibus in eadem constitutione mandavimus.

« Quemadmodum denique legitimas poenas ibidem constituimus adversus eos qui post unicam obtentam sententiam pro matrimonii nullitate sive pendente appellatione, sive ea per incuriam, aut fraudem defensoris non interposita, ausi fuissent novas nuptias contrahere; atque decrevimus, nemini licere ad altera vota transire, nisi duae saltem sententiae conformes pro nullitate prioris matrimonii emanaverint; ita, si quis in ordine regulari professus, post unicam sententiam favore nullitatis professionis pronuntiatam, sive pendente, sive omissa culpabiliter appellatione, e claustris exire, a religione discedere, quodque magis est, habitum regularem abjicere praesumpserit; volumus atque statuimus, omnibus eum poenis atque censuris a sacris canonibus et a constitutionibus Apostolicis contra apostatas latis atque sancitis subiacere, et obnoxium esse; decernentes pariter, in huiusmodi causis de professionis nullitate, liberum professore non esse a reli-

gione migrare, nisi duas saltem obtinuerit sententias conformes, quibus ab eo emissa professio nulla et irrita declarata fuerit.

« Et primae quidem instantiae iudices super validitate professionum, quae intra quinquennium judicialiter impugnantur, ut supra dictum est, superior regularis, simulque ordinarius loci esse debent. Si vero eadem causae in secunda aut ulteriori instantia sint discutiendae, statuimus, inhærentes antiquis quibusdam saepedictae congregationis cardinalium concilii Tridentini interpretum decretis (quae pariter tenore praesentium approbamus et confirmamus), ut causae huiusmodi ad eos iudices devolvantur, ad quos de jure aliae omnes causae ecclesiasticae, post sententiam ordinarii, in gradu appellationis respectivae devolvuntur; ita tamen, ut hi quoque iudices, sicuti ordinarii in prima instantia una cum superiore regulari processit, sic et ipsi procedere et iudicare debeant una cum superiore regulari, non quidem illius monasterii, in quo reclamans professus est, sed alterius monasterii ejusdem ordinis in eorum civitate aut diocesi existentis, vel, eo non existente, cum superiore vicinioris monasterii ejusdem pariter ordinis, seu cum alia persona ecclesiastica, cui, juxta praemissa, superior ille, ad quem pertinet, suas vires ad hunc affectum delegaverit. Si autem huiusmodi causae in secunda, aut ulteriori instantia ad Sedem Apostolicam devolvantur, et a praedicta congregatione Concilii, sive ab altera super consultationibus episcoporum et regularium, aut denique ab auditorio Rotae, ut respective assolet, discutiendae fuerint, nullus erit locus ad iudicandum superiori regulari; qui neque tum ad ferendam sententiam admittitur, cum ab eadem congregatione Concilii, juxta relatum superius Urbani praedecessoris decretum, examinanda fuerit, etiam intra quinquennium, validitas professionis ex eo capite impugnetur, quod facta fuisse asseratur in monasterio aut cenobio religiosi tironibus instituentis minime addicto.

« Hactenus de iudiciis super nullitate professionis, quae intra quinquennium a die ipsius professionis emissae introducuntur: de quibus hoc etiam declarando decrevimus, ut quaecunque in superioribus statuta sunt, ea omnia habere et observari debeant etiam in curia S. R. E. cardinalis Nostrae et Romani Pontificis pro tempore in Urbe, ejusque districti vicarii in spiritualibus generalis, quoties huiusmodi causas intra idem quinquennium in ipsius tribunali ordinario iudicandas esse contingat. Jam vero videndum est de ejusdem generis causis; quae, post elapsam quinquennium huiusmodi, in iudicium adducuntur.

« Porro cum sancta Tridentina synodus, post quinque annos ab emissa professione transactos, omnem aditum ad reclamandum professis interclusum esse sanxisset, per ea aperta verba superius relata: « Non audiatur, nisi intra quinquennium a die

professionis; » adeo inhærendum huiusmodi sanctionis litterae duxerunt majores Nostrae, ut sub pia mem. praedecessore Nostrae Gregorio Papa XIII decretum fuerit, ac veluti pro regula statutum, nullius causae introductionem super nullitate professionis, elapso quinquennio, admittendam esse: etiamsi professio per vim et metum facta diceretur atque probari vellet, huiusmodi vim et metum toto quinquennio tempore permansisse. Verba decreti die 5 Mart. anni 1578 editi, quae habentur *Decretorum congregationis Concilii*, tom. IX, in fol. 55, haec sunt: « Gregorius XIII, ex sententia congregationis Concilii declaravit, eos qui per vim et metum se religionem professos praetenderent, nisi intra quinquennium reclamaverint, eo elapso, non esse audiendos, tametsi allegarent vim et metum semper durasse. »

« At vero procedentibus temporibus, non sine justis gravibusque causis, ut plane persuasum habemus, inductum fuit, ut admitterentur instantiae pro restitutione in integrum adversus lapsum quinquennii.

« De quibus tamen iudicium facere ad Apostolicam Sedem semper privative pertinuit, sive ex parte professi, sive ex parte religionis instantiae huiusmodi proponerentur, ac licet ipsa reclamatio ob impedimentum per totum quinquennium perseverans dilata fuisse diceretur. Hoc enim remedium restitutionis in integrum extraordinarium in jure vocatur, cujus concedendi facultas iudicibus inferioribus competere nequit, non obstante quacunque contraria consuetudine, etiam immemorabili, aut quolibet asserto privilegio; ut patet ex compluribus in eadem sententiam decretis ejusdem congregationis Tridentini concilii Interpretis, quae recensita fuerunt in decreto edito die 24 Septembris, anni 1740, in causa *Sicula restitutionis in integrum*, quod a Nobismetipsis die 28 ejusdem mensis, et anni approbatum, et confirmatum fuit, quodque iterum praesentium tenore approbamus et confirmamus; reservato Nobis et successoribus Nostris Romanis Pontificibus jure concedendi ordinariis et superioribus localibus, in quibusdam peculiaribus casibus, facultatem examinandi etiam causas restitutionis in integrum, ac super ipsis pronuntiandi, antequam ad sententiam ferendam super professionis validitate aut nullitate deveniant; ut non semel ex Apostolicae Sedis dispensatione factum fuisse non ignoramus.

« Hujus autem iudicii methodus diversa quondam fuit ab ea quae in praesenti observatur. Antiquis enim temporibus, visa probabili ratione, seu fumo, ut aiunt, causarum restitutionis in integrum, ea ab Apostolica Sede concedebatur, nimirum facultas indulgebatur reclamantibus adversus professionem, ut, licet elapsum esset quinquennium, nihilominus de illius nullitate coram iudicibus competentibus actionem promovere possent; pro cujus iudicii in-

structione deinceps a superiore regulari et ab ordinario loci legitimus conficiebatur processus, atque sententia super validitate aut nullitate ferebatur. Quæ sane methodus, si hoc etiam tempore in usu esset, oporteret Nos eorum præcipue, quæ ad hujusmodi iudicium consequentia sunt, rationem habere; ac providere, ut unius tantum sententiæ vigore professiones regulares dissolverentur. Sed alius hodierno tempore est ordo, qui in præfatis congregationibus seu tribunalibus Urbis, pro concedenda restitutione in integrum adversus lapsum quinquennii observatur; nam priusquam super eo quidquam decernatur, committitur ordinario loci et superiori regulari, ut processum conficiant; eoque demum transmissio, proponitur dubium super concessione restitutionis in integrum, idque non minus accurate ac severe examinatur, ac si dubium propositum esset super ipsa validitate, aut nullitate professionis. Si autem petita in integrum restitutio concedatur, tunc ordinario et superiori locali committitur, ut sententiam proferant super controversa professionis validitate. Sed quamvis hujusmodi commissionibus plena ipsis relinquatur facultas iudicandi sive pro validitate, sive pro nullitate professionis prout ipsis justum visum fuerit; usu tamen compertum est, quod, cum iidem satis noverint, quam diligenti et gravi iudicio apud Sedem Apostolicam discussæ fuerint causæ, propter quas restitutio in integrum concessa fuit; viso duntaxat hujusmodi concessionis rescripto, nec ulteriori instituto examine, ad ferendam pro nullitate professionis sententiam ut plurimum sine dubitatione procedunt.

« Accuratam hujusmodi examen causarum restitutionis in integrum ad Romanæ curiæ iudices in more positum, non modo non immutare intendimus, verum etiam approbatione Nostra singulis, ad quos pertinet, magnopere commendatum, ab ipsis in posterum observari volumus ac jubemus; hoc tamen addito, ut in commissionibus quæ diriguntur superioribus regularibus et ordinariis locorum pro conficiendis processibus, iisdem, sub pœna nullitatis actuum, injungatur, ut in omnibus procedere debeant cum interventu defensoris professionis; ad quem nimirum pertinebit interrogatoria dare, juxta quæ examinari debent testes, aliaque ad officium sibi impositum pertinentia diligentissime præstare.

« Item volumus, ut in ipsa propositione dubii super concessione restitutionis in integrum, tam in præfatis cardinalium congregationibus concilii Tridentini interpretationi, et Episcoporum ac Regularium consultationibus præpositis, quam in auditorio Rotæ, aut in quacunque congregatione peculiariter forsitan deputata, sub simili nullitatis pœna, defensor professionis, ab eo, qui tribunalis caput est, deputatus, expensis eorum, de quibus supra, semper, et in omnibus actibus in iudicio stare debeat; neque solum in prima hujusmodi dubii pro-

positione, sed etiam in ulterioribus, quatenus reclamans in prima rejectus, ad novam audientiam admittatur. Denique, ut pro fruendo beneficio restitutionis in integrum, unica favorabilis resolutio nequaquam sufficiat, nisi ea per secundam conformem, iterato causæ examine, auditoque semper defensore professionis, confirmata fuerit; quemadmodum in altera constitutione Nostra, præsentis initio allegata, de causis super nullitate matrimonii constitutus; Nos enim præsentium tenore decernimus, ac sub pœnis adversus apostatas sancitis districte prohibemus, ne quis sub clypeo unicæ resolutionis pro concessione restitutionis in integrum obtentæ, e religiosi claustris migrare, multoque minus habitum regularem deponere audeat seu præsumat: cum ad prædictas pœnas declinandas, et altera resolutio super restitutione in integrum priori consentanea, et sententia super nullitate professionis a superiore regulari, et ab ordinario ferenda, expectari omnino debeant; nec nisi per hujusmodi sententiam, a prædictis iudicibus, præviis duabus resolutionibus pro concessione restitutionis in integrum, legitime latam, iudicium absolutum censi queat.

« Quæ omnia si ita observabuntur, ut a Nobis constituta sunt utque omnibus, ad quos pertinet, ac pertinebit in posterum, sedulo observanda et implenda a Nobis præscribuntur, et enixe inculcantur; profecto non dubitamus, quin multo rariores in posterum futuræ sint instantiæ, et contentiones eorum, qui vel intra quinquennium a die professionis emissæ, vel etiam, eo elapso, susceptum religiosæ vitæ institutum relinquere aditantur. Ad hoc autem certius obtinendum magnopere contulerit, si a superioribus quoque regularium ordinum in novitiorum admissionibus ea observabuntur, quæ et in eorum constitutionibus et in decretis felicis recordationis Clementis Papæ VIII prædecessoris Nostri statuta sunt, quæque omnia ab ipsis plenissimo observari et impleri Nos pariter ipsis præcipimus ac jubemus; tum etiam si ipsi minus facile consensum suum præbebunt, ut admittantur ad professionem tirones, sive qui ætatem quidem a concilio præscriptam compleverint, at non ad eam pertingerint, quæ a constitutionibus ordinis statuta; sive illi, qui licet annum novitatus expleverint ad normam concilii, adhuc tamen ut ulterius in eo manere deberent, juxta præscriptam suarum peculiarium constitutionum; multoque magis ii, qui nec per integrum annum, sed per octo, aut sex menses duntaxat tirocinium posuerunt; ac demum si ipsi superiores haud se interponent, neque curabunt, ut professi ante legitimam ætatem ad ordines sacros promoveantur. Quæcumque enim sive in sacris canonibus, aut Pontificiis constitutionibus, sive in peculiaribus ordinum statutis, circa præmissa provide constituta sunt, non parum habent momenti ad religiosam vocationem in hominum cordibus stabilendam, ad cohibendam versatilem ani-

morum aut sola, aut potissima causa est qua professi adducuntur, ut vota, quibus obstricti sunt, irrita declarari cupiant. Neque vero Apostolica Sedes ullas unquam dispensationes in præmissis concedere consuevit, nisi prævio assensu, aut etiam accedentibus precibus superiorum regularium; quibus nempe æquum et necessarium est fidem adhiberi in expositione causarum, quas urgere asserunt pro concedendis dispensationibus, quæ petuntur. Illud autem nullo modo ferri, aut probari potest, quod tamen apud plerosque invaluisse constat, ut scilicet reclamantibus adversus professionem sive intra quinquennium, sive post ejus decursum, superiores ipsi contradictores sese non exhibeant, aut etiam aperte suffragentur, ea falsa nimirum opinione, quod religiosorum virorum societate indignus censendus sit, quicumque ab ea discedere exoptat; quodque ex inutili monacho, utilis fortasse clericus sæcularis existere possit. Nunquam enim licitum est justitiam deserere aut prodere, quæ jubet omni ratione sustineri actum adeo solemnem, et natura sua irrevocabilem, in quo perficiendo, una cum professo, ipsa quoque religio intervenit.

« Ad prædictum finem præterea quam maxime proderit, si et ecclesiastici præsules, et iudices, debitas officii sui partes explere non prætermittant.

« Ecclesiarum quidem præsules, si anathemate subjectos declarabunt omnes et singulos, cujuscunque qualitatis, conditionis et dignitatis fuerint, qui virgines, aut viduas, seu alias quascunque mulieres invitas, præterquam in casibus in jure expressis, coegerint ad ingrediendum monasterium, vel ad emittendam professionem; juxta sanctionem sacræ Tridentinæ synodi, sess. xxv, cap. 18, *De regulari*, ubi etiam pares censuræ statuuntur adversus eos qui in hujusmodi factis consilium, auxilium vel favorem dederint; ac omnes similiter, quotquot ausi fuerint compellere viros ad ingrediendam religionem et ad vota proficienda, justis gravibusque pœnis afficiant. Iudices vero, si, falso ante omnia deposito præjudicio, quo nonnulli arbitrantur latissimam viam, quoad fieri potest, aperiendam esse iis, qui inde migrare cupiunt, ubi invito animo commorantur, ad exactam justitiæ lancem expendent et numerum, et qualitatem testium, qui ad comprobendam nullitatem professionis inducuntur; et vim majorem a minori, metum gravem a levi, debilem a constantiori sexu, interclusam a permissa reclamandi facultate discernent aliasque omnes circumstantias sedulo animadvertent, quæ in hoc toto rerum genere ab auctoribus considerari solent.

« Itaque prædictis omnibus, et singulis gravissime denuntiamus, districteque præcipimus, ut in cunctis, quæ ad eorum officia pertinent, a justitiæ tramite, et a præscriptis sibi legibus ne minimum quidem discedant, ac meminerint omnium, quæcumque gesserint, severissimam sibi rationem

tum apud divinum iudicem, tum apud homines reddendam fore. Nos vero, si Deo placuerit valetudinem Nobis cum vita servare, non parum operæ conferre intendimus, quod planius atque facilius de causis hujus generis ab ipsis in posterum iudicari valeat. Si quidem Nobis propositum est cum consilio selectorum virorum in theologica et canonica facultate præstantium, nonnullas quæstiones accurate examinare ac dirimere, quæ variis scriptorum opinionibus jactatæ, et varias species induentes, juxta diversas occurrentium casuum circumstantias, ancipites atque sollicitos detinere solent iudicantium animos; ut Nobismetipsis in minoribus olim constitutis non semel evenisse meminimus, cum pro munere secretarii præfate congregationis cardinalium concilii Tridentini interpretum, hujusmodi causas ad regulam juris exigendas præ manibus haberemus, ejusmodi sunt, exempli causa, quæstiones: Utrum professio quamvis initio nulla fuerit, per subsequentes tamen actus convalidetur; quinam sint actus, ex quibus hujusmodi convalidatio seu ratificatio inducatur; et quid momenti habeat ad hunc effectum susceptio sacrorum ordinum *ad titulum religiosæ paupertatis*. Præterea, si quis forte ante legitimam ætatem ignorans professionem emisit, et in ea ignorantia per plures annos in religione permanserit, sequè valide professum existimans, ea omnia, quæ professorum sunt, una cum sociis præstiterit, an hic deinde intelligens, qua ætate vota emisit, non obstantibus actibus veri professi a se gestis, adhuc præfate ignorantie præsidio, actionem habeat ad reclamandum adversus professionem a se factam; an vero talis ignorantia nihil eidem suffragetur quo minus professionem initio nullam per subsequentes actus ratam habuisse censeatur. Item, an professus, qui in professionis actu impedimentum aliquod, sive defectum occultavit, de quo interrogatus fuit, addita declaratione ad formam constitutionum, quod scilicet religio ipsum cum hujusmodi defectu aut impedimento forsitan occultato admittere non intendebat; an, inquam, talis professus, qui religioni dolum struxit, ejusmodi commodum ex propria fraude desumere possit, ut validitatem suæ professionis ex eo capite impugnare valeat. Denique, an ullam vim habere debeat in foro externo ad suadendam iudici nullitatem professionis, quod reclamantes professi asserere sæpe non dubitant, se in proferendis religiosis votis, mentem servasse alienam a proposito se obligandi. Hæc omnia aliaque similia in hujusmodi iudiciis frequenter occurrentia, et in utramque partem hactenus disputata, tum Nostro, tum aliorum, quos, ut supra diximus, in concilium advocaturi sumus, diligenti studio, Deo adjuvante, explanare deliberavimus.

« Interim præsentis litteras, cum omnibus et singulis in ipsis decretis, atque statutis, firmas, validas et efficaces existere, ac perpetuo fore, suosque plenarios